

מסכת נזיר, פרק ששי 'שלשה מינין' (מג-מה)

הערות ובאורים בפשט

(מג.) 'לענין טמויי - עד דנפקא נפשיה. לענין אתחולי - הא אתחיל' - נראה, שזה שלמדו מ'להחלו' - אפילו גוסס, אין זו אזהרה בפני עצמה, אלא בא ללמד שמוזהר כבר עתה בלאו ד'לא יטמא'. וכיון שכך, אם נגע בגוסס ולא מת, כיון שבסופו של דבר לא נטמא, לא ילקה.

ובזה מובן מה שאמרו לעיל 'דעייל כשהוא גוסס ונפק נשמתיה אדיתיב', וכתב הרא"ש שצריך לומר שסובר 'התראת ספק שמה התראה'. אך הוסיף וכתב, שאף הסובר 'לא שמה התראה', כיון שרוב גוססים למיתה, הרי זה כודאי. וצריך באור: אף אמנם שרובם למיתה, אין 'רוב' על כך שימות מיד, שמא ימות לאחר זמן? ולפי המתבאר יש לומר, שכיון שנכנס כשהוא גוסס, איסור 'לא יטמא' קיים כבר עתה, בעת ההתראה.

ויש למצוא אופן נוסף של טומאה וביאה בהדי הדדי, ובהתראת ודאי - כגון שנכנס לבית והרג נפש או קצץ אחד מאבריו, והתרו בו. ('חידושי הגר"ו'). ומבואר מדבריו שאף לאו ד'לא יבא' מתחיל מעת הגסיסה, שהרי לוקה שנים. ואף על פי ש'להחלו' נאמר בכהן הדיוט גבי 'לא יטמא', ואיסור 'לא יבא' נאמר בכהן גדול ובנזיר (וכפי המבואר ברמב"ם אבל ג, ז ובכ"מ שם, שאין כהן הדיוט לוקה אלא משום לא יטמא)? וצ"ל שדין 'להחלו' נלמד לכל אזהרות הטומאה, כל אחד ואחד כדינו.

(מג:) 'לה יטמא - לה הוא מטמא ואינו מטמא לאבריה, שאינו מיטמא על אבר מן החי של אביו'

- נקט אביו, לרבותא, וכל שכן שאר קרובים שאינו חייב בכבודם. (באור ה'חפץ חיים' על הספרא - אמור. וזה שדרשו לעיל "לאביו" - בזמן שהוא שלם. ולא דרשו כן מ"אמו" הכתובה קודם - ע' בדבריו העמוקים של ה'משך חכמה' - אמור כא, יא).

- מכך שהוצרכנו ללימוד מיוחד שאין הכהן מטמא לאבר מן החי של קרוביו - יש ללמוד שיש מצות קבורה באבר מן החי, שאם לא כן, פשיטא שלא הותר להיטמא, שהרי לא הותר לכהן להיטמא לקרוביו אלא לצורך המת (כמבואר בתוס' פסחים ט סד"ה ובשפחתו). ועוד, בירושלמי (פ"ז) מבואר שלרבי יהודה אכן מיטמא לאבר מן החי של אביו. וכן משמע כאן בפירוש הרא"ש שאין חילוק בזה בין אבר מן המת לאבר מן החי - מכל זה מוכח שיש גם באמה"ח מצות קבורה.

וזה דלא כמו שכתב בשו"ת נודע ביהודה (תנינא רט) בפשיטות. (ואין לומר שהייתי מתיר משום כבוד אביו, שהרי למדנו זאת מ'לאחותו', שאין לגביה מצות כיבוד). וכנראה הוא הבין דהוה אמינא להתיר משום עצם הבזיון שהאברים מושלכים כדומן על פני השדה. אך למעשה יש להורות שלא כדבריו, ולכן מי שניתחוהו והוציאו לו אבר, יש לו לקברו באדמה. (אגרות משה יו"ד ח"א רלא; ח"ג קמא. וראה עוד ב'יוסף דעת' גליון ל"א, את שיטות הפוסקים בזה. וכבר הערנו שם שבאג"מ בח"א הצריך קבורה גם לבשר (ללא גידים ועצמות) ובח"ג כנראה חזר בו, שאין להצריך קבורה כי אם לאבר ולא לבשר).

(מד.) 'תגלחת שעשו בה מגלח כמתגלח... לא עשו בה מטמא כמיטמא' - מה שהתנא לא

הביא חומר בתגלחת מבטומאה, שבתגלחת עשה מגלח כמתגלח, מה שאין כן בטומאה (וביין – תוס') – יש לומר שהתנא לא נקט אלא חומרות שבעיקר דין הנזירות, וחומרא זו אינה אלא פרט צדדי (עפ"י קרן אורה). ואיבעית אימא: לא נקט התנא אלא חומרות שעל הנזיר עצמו, ולא על אחרים (עפ"י רעק"א).

(מד.) 'אמר קרא: 'תער לא יעבור על ראשו' – קרי ביה לא יעבור הוא ולא יעביר ליה אחר' – אין זה דרש השייך למסורת ולמקרא, שהרי אין כתוב 'יעביר' וגם אין קורין כן, אלא מדייק מעצם צורת המילה, שהרי הנושא שבפסוק הוא הנזיר, ואם כן, למה לא אמר 'לא יעביר על ראשו' או 'לא יגלח'? ומדכתיב 'תער לא יעבור' משמע בין אם הוא העבירו בין אם אחר העביר עליו. ומכאן גם המקור לפסק הרמב"ם (אבל ג,ה) שהמטמא כהן במזיד (והכהן שוגג) – לוקה המטמא. שגם שם כתוב 'לנפש לא יטמא', היינו, אזהרה שלא יהא הכהן טמא, בין על ידי עצמו בין על ידי אחר.

וכן לענין כלאים פסק הרמב"ם שהמלביש כלאים לחברו במזיד (והלובש שגג) – לוקה. ותמהו ראשונים ואחרונים מאין מקורו, ולהאמור גיחא, מדכתיב 'ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך', ולא כתיב 'לא תעלה עליך'. (אור החיים – ריש אמור. ורמז לכך הרא"ש כאן בקצרה. ואמנם, מצאנו שדרשו כיו"ב גם במילת פועל המתייחסת לאדם, כגון 'לא תשא' – 'לא תשיא'. כפי שהרחיב על כך ב'אתון דאורייתא' – כ.)

(מה.) 'מי שאינו מחוסר אלא לקיחה ונתינה. יצא זה שהוא מחוסר לקיחה הבאה ונתינה' – רצה לומר, שאם הגילוח דינו להיות בעזרה – והשלמים הרי אי אפשר לבשלם אלא מחוצה לה – יש כאן 'הבאה' באמצע, שהרי קדושות חלוקות הן. ועל כרחק שגילוח במחנה לוייה, במקום שמבשל השלמים. (חזון איש קמא, ב.) ותמה הרא"ש מנין לנו שלא יוכל לבשל השלמים בעזרה? ויש מי שהביא מכאן 'סמך קצת' לדברי התוס' (שבועות יז) שאין לאכול קדשים קלים בעזרה. (דובב מישרים ח"א קיא. והתוס' בחולין צ חולקים, כמובא שם. ועדיין צ"ב אם זה דין דאורייתא, וכן ביטול גרידא ללא אכילה).

(מה.) 'או אינו אלא אהל מועד ממש... רבי שמעון שזורי אומר: 'וגלח הנזיר פתח אהל מועד' – ולא נזירה... ואם גילח במדינה – לא היה משלח תחת הדוד' – מבואר בסוגיא, שאף שאין הנזיר מגלח בפתח אהל מועד ממש, מועיל פשט הכתוב ללמדנו שאין הנזיר משלח שערו תחת הדוד אלא אם גילח סמוך למקדש, ולא במדינה. ובהגדרת 'מדינה' כתבו התוס' והרא"ש שהכוונה מחוץ לירושלים. ומן המפרש משמע שאף ירושלים עצמה בכלל 'מדינה' (ועפירש"י נשא), ואין משלח תחת הדוד אלא בשגילח סמוך למקדש, היינו בעזרת נשים, ב'לשכת הנזירים' המיועדת לכך (מדות ב,ה). וכן משמע מכך שקבעו לשכה זו שם ולא מחוץ למקדש. וכן מוכח מדברי רבי שמעון שזורי, שמיעט נזירה משום שמא יתגרו בה פרחי כהונה, ואם אפשר בכל העיר, למה לא תתגלח נזירה בירושלים? וודאי רבי שמעון שזורי אינו חולק על כך שהנזיר לא מגלח בפתח אהל מועד, שהרי קבעו לשכת הנזירים בעזרת נשים. (חזון איש קמא, ב.) ויש לציין שקבעו כן בודאות, בעוד שבפירוש הרא"ש שלפנינו כתב להדיא שר"ש שזורי חולק על הנאמר במסכת מדות שהנזיר גילח בלשכת הנזירים. וכנראה הרא"ש לשיטתו שאם לא בעי פתח אהל"מ, כשר בכל העיר, וא"כ הלא יכולה הנזירה להתגלח במקום אחר, ולכן הכריח שחולק. וצ"ב איך הכריע החזו"א מצד הסברא דלא כהראשונים).

ובאור הפשט 'פתח אהל מועד' – 'פתח' מלשון התחלה, כמו 'פתח דבריך יאיר', והיינו תחילת המבוא והכניסה למקדש, שהוא החצר (כמו שכתב רש"י בסדר 'תצוה' על 'אכל אהרן פתח אהל מועד'). ומה שדרשו 'בשלמים הכתוב מדבר' אין זה הפשט, אלא זו כוונה שניה של הכתוב, מכך שהשתמש בלשון זו. (הכתב והקבלה – נשא).

(מה:) **זאחר כך הותר הנזיר לשתות יין** – התוספות פרשו שזו דעת רבי אליעזר (המובאת להלן), שאינו מותר אלא לאחר המעשים כולם, קרבנות, תגלחת ותנופה. ואולם, הרמב"ם פסק כחכמים שתגלחת אינה מעכבת, ואף על פי כן הביא את המשנה כלשונה. ומבואר שלשיטתו גם חכמים החולקים על ר"א מודים שאינו מותר אלא לאחר גילוח ותנופה. ומקור לדבריו יש ללמוד בירושלמי ובספרי-זוטא, שאמנם אין התגלחת מעכבת, ואם שתה יין קודם לה – אינו לוקה, אף על פי כן, למדים מ'זאחר ישתה הנזיר יין' שלמצוה מן המובחר (כמוש"כ בלחם משנה) אין לו לשתות עד שיגלה, משום שמצוותו לגלח 'על הקרבן'. (ומצינו כעין זה, שגם בדאורייתא יש 'מצוה מן המובחר' – לענין אכילת חדש). ואכן, כתב הרמב"ם שאם עבר היום ולא גילח, כבר מותר לו לשתות, והטעם, שלאחר שעבר יום הקרבת הקרבנות שוב לא תבוא התגלחת על הקרבן, ממילא אין לו עיכוב לשתות. חדושי מרן רי"ז הלוי על הרמב"ם).

ויש שפירש שאין כוונת התנא ב'זאחר כך הותר'... אחר כל המעשים דוקא, וכשיטת ר' אלעזר, (שלפמש"כ התוס' להלן מז. מוכח שרישא דמתניתין 'אם גילח על אחת משלשתן יצא' – דלא כר"א, וקשה רישא אסיפא), אלא שנקט התנא את לשון הכתוב, והכוונה שלאחר סדר המעשים, נפסקה נזירותו. (חזון איש קמא, ה).

עזר מציון

(מג:) **'אלא מעתה קאזיל בפקתא דערבות ופסקוה גנבי לרישיה'** – 'פקתא דערבות' נזכר ארבע פעמים בש"ס (כאן ובברכות נד. מו"ק טו. חולין קז.), ובארז הראשונים שהוא מקום (בקעה) מרוחק מישוב, ארץ ציה וצחיחה שאינה מיושבת. וע' עזר בזה ב'מגדים חדשים' (וויס) – ברכות נד.

(מד:) **'הא דטבל בשביעי הא דלא טבל בשביעי'** – מכאן הוכיח החתם סופר (בשו"ת יו"ד קצה. הביאו הפתחי תשובה' יו"ד קצה, יב) אודות כלות שעומדות לגלח שערוניהן מיד אחר נישואיהן, שאין לחוש בטבילתן משום חציצה, מפני שהשער עומד להינטל – שהרי מבואר כאן שזויר שטבל לפני שגילח, מועילה טבילתו, הגם שמצוה מן התורה לגלח שערוטיו. והוא הדין בכל אשה נשואה, הנוהגת בגילוח שערות ראשה, אם לא גילחה לפני שטבלה, אין זו חציצה. (אגרות משה יו"ד ח"א פ).

(מה:) **'ואם גילח במדינה לא היה משלח תחת הדוד. במה דברים אמורים בתגלחת הטהרה... רבי מאיר אומר...'** – כתב הגרי"ז מבריסק זצ"ל, שאף שזויר במדינה לא משלח תחת הדוד, שערז טעון שריפה בכל מקום שהוא. והביא שמפורש כן במדרשים (ספרי זוטא ומדרש רבה). וכן הוכיח מדברי הירושלמי כאן. אך זה דוקא בנזיר טהור, אבל נזיר טמא, שערז טעון קבורה ולא שרפה, כמבואר בסוגיתנו ובמסכת תמורה. ובאר לפי זה, ששני דיני שריפה יש לשער נזיר: דין אחד כללי, השייך ל'איסור הנאה' שבשער, ככלאים ותרומה טמאה ודומיהן שדינם בשרפה דוקא, ודין זה גורם ש'אפרו מותר' כיון שנעשית מצוותו (כמבואר בסוף תמורה ובתוס' סם). ויש דין נוסף שהוא מהלכות הנזירות, לשרפו תחת הדוד בבית המקדש. ודין זה קיים דוקא בשגילח סמוך למקדש. ובכך יישב ובאר כמה דברים.

חמש מצוות הן בתגלחת הטהרה של נזיר, וכולן אינן מעכבות (ואפילו לר' אליעזר ש'תגלחת

- מעכבת' את שתית היין, אלו לא מעכבות):
 א. לגלח אחר השלמים. (ואם מגלח קודם כל הקרבנות – לא יצא).
 ב. לגלח סמוך לעזרה.
 ג. שיהא פתח אהל מועד פתוח.
 ד. להשליך שערות תחת דוד השלמים.
 ה. לתת מרוטב הזבח תחת הדוד. (עפ"י חזון איש קמא, ה).

ליקוטים מפוסקים אחרונים

שהיית כהן ונזיר אצל גוסס (מג.)

מסוגית הגמרא יוצא, שלדעת רבי יוחנן, אין איסור 'לא יטמא' ו'לא יחלל' אלא 'במותם' ולא בגוסס, ולדעת ריש לקיש, שנוי הדבר במחלוקת חכמים ורבי – לחכמים אסור ולרבי מותר. ולפי הכלל שהלכה כר' יוחנן כנגד ריש לקיש, פסקו הרבה ראשונים שלהלכה אין איסור לכהן לשהות במחיצת הגוסס, ולגעת בו.

אמנם בעל הלכות גדולות גרס כאן אביי (במקום ר' יוחנן) ורבא (במקום ריש לקיש), וכיון שהלכה כרבא כנגד אביי, יש לפסוק להלכה לאסור, שהרי אין הלכה כרבי כשחולק על רבים ('מחברו ולא מחבריו'). וכבר חלקו בדבר הראשונים והפוסקים – ע' תוס' ורא"ש כאן; לעיל ד: ראשונים בפ"ג דמו"ק; האשכול – סוף הל' טומאת כהנים; טושו"ע ורמ"א ונו"כ יו"ד סוף סי' שע. ומסקנת האחרונים להחמיר, אלא שאין הדבר מוכרע בין הפוסקים אם זה שפסקו להחמיר – מצד הדין, שחוששין לשיטת הבה"ג ולגרסתו, או רק מצד חומרא – ע' ב"ח ושאר פוסקים.

יש שחילקו בדבר בין גוסס בידי אדם לגוסס בידי שמים, שגוסס בידי אדם חמור יותר. ובוזה ישבו את שיטת התוס' (שלכאורה סותרים דבריהם כאן ובדף ד: גבי שמשון). ויש שחילקו להפך.

– ע' בשו"ת דובב מירשים ח"א סוף לה; ח"ג קכו.

וכשיש במקום רופא כהן ורופא ישראל, האם מותר לכהן לטפל בגוסס? בשו"ת חתם סופר (יו"ד שלה) האריך לאסור, וב'נחלת צבי' (ביו"ד שע) התיר. ובשו"ת שבט הלוי (ח"ג קסד) פסק להחמיר כשיטת החתם סופר. ודן שם על הצטרפות כהן לחברת 'הצלה', וזה תורף מסקנתו שם:

א. מותר לכתחילה לכהן ללמוד ולהתעסק ברפואה, ואין לחוש לכך שמכניס עצמו למצב שיצטרך להטמא. (כמובן מאליו, לא איירי כלל בתשובתו בלימודים רפואיים המצריכים היטמאות למתים לצורך הלמידה, וכאשר אסר את הדבר בהחלט, בשו"ת אגרות משה – יו"ד ח"ג קנה. וכן מובא ב'ילקוט יוסף' ח"ז ל, ז).

ב. אם יש מצילים אחרים, עלינו להחמיר שאחרים יטפלו בגוסס ולא הוא. (כיון שאותם טיפולים יכולים להעשות בשוה, ללא עדיפות של זה או אחר).

ג. אם יש אפילו ספק שהכהן בקי קצת יותר משאר חבריו במתן החיאה, ודאי וודאי שייכנס הוא לחולה המסוכן, ולא אחר.

(וראה עוד בדיני שהיית כהן בבית חולים – שו"ת אגרות משה יו"ד ח"א רמח וח"ב קסו; שבט הלוי ח"ה קפד; ח"ו קעד; ילקוט יוסף ח"ו ל, ח).

* * *

'מעשה ביוסף בן פכסס (כהן היה), שעלתה נומא על רגלו ובקש הרופא לחותכה, אמר לו: כשתניח

בה כחוט השערה – הודיעני. חתכה והניח בה כחוט השערה והודיעו. קרא לנחוניא בנו, אמר לו: חוניא בני, עד כאן היית חייב ליטפל בי. מיכן ואילך צא לך, שאין מטמא על אבר מן החי מאביו. וכשבא דבר לפני חכמים, אמרו, על זה נאמר "יש צדיק אובד בצדקו" – הצדיק אבד וצדקו עמו (כלומר, לא הניח כמותו. ומשמעות נוספת: אף באבדתו, באבדת אברו – צדקתו עמו). (תורת כהנים, ריש אמור)

טעמים וענינים

זרוע בשלה

בענין זרוע בשלה שניתנת לכהן מאיל השלמים, כתבו חכמי הדורות כמה דברים של רמז: להורות לו שצריך להתגבר מעתה ביד חזקה ובזרוע נטויה לשמור את הקדושה שהשיג. וזה טעם החלות – להשמר משאר שבעיסה. והזרוע – אחד מששים באיל כמו שאז"ל, ואף הוא יהנה בהתר באחד מששים מתענוגי עולם שלא תיבטל מציאותו, ולא יותר; – לסימן, כי בכח הזרוע נבדל הנזיר הזה מתאוותיו הגשמיות בראשונה, ועתה מניפה לפני ה' עם החלות והרקינים – הרומזים אל התאוות אשר ישוב להתחבר אליהן. כאומר: אף על פי שמכאן ואילך איני נזיר, אעבוד את ה' כל ימי; – להורות כי נתקדש הנזיר וכביכול הגיע למעלת הכהונה, וראויה לו הזרוע שהיא חלק הכהן. ואף על פי שהזרוע ניתנת לכהן – הרי מתבשלת עם האיל, ונמצא נבלע שומנה בחלק הנזיר, וכן חלות הנזיר וחלות התרומה בסל אחד, ובאים פירורין מזה לזה. (מספר הפרשיות – נשא. עפ"י צרור המור; אברבנאל; העמק דבר)

סיום הנזירות

התגלחת ומסירת השער לאש המבשלת את השלמים, מבטאת את משמעות הנזירות שנסתיימה עתה; ערכה היה רק יחסי, לעומת חיי ההנאה לפני ה', המתחילים עתה. הנזירות היתה רק הכנה מחנכת לחיים אלה. גידול השער היה אות להתבודדות ולפרישה מן הכלל, ואילו התגלחת מבטאת, שהתבודדות זו הגיעה עתה לקיצה, והנזיר חוזר לשותפות החברתית. החזרה לשותפות של חיי החברה איננה רשות בלבד, אלא זו מצוה. מצוה לשמוח ולהנות לפני ה' ולחיות חיים החדורים ברוח השלמים. וגדולים החיים האלה יותר מן הנזירות המגלה את כוחה המוסרי רק בהתבודדות ובפרישות, ואין ערך לזה אלא אם היא מביאה לאלה. ולפיכך, כאשר נפתח המקדש לצורך קרבן השלמים, נמסר שער הנזיר לתער, ואחר כך הוא ניתן למאכולת אש תחת הסיר המבשל את סעודת השלמים. בכך משתעבדת הנזירות ל'רוח השלמים' ול'חיי השלמים', כדרך שהאמצעי משועבד למטרה. (פירוש רש"י הירש – נשא)

* * *

'... ועוד הוצרך (הנזיר) לכפרה על שציער עצמו, ותחת אשר לא עבד את ה' בשמחה, כי אם בצער,

והשמחה – הוראה על שלמות הפועל, כמו שכתבו 'וראה אם דרך עוצב בי וגו', כי אילו היה שמח
בנזירות זה, היה נזהר בשמירה יתרה מן הטומאה, אך מאחר שלא נזהר בה, זה הוראה שלא היה לו
שמחה בנזירות זה, ובזה מצא לו היצר הרע מקום לבצר ממנו כל אשר יזם לעשות. 'וצדיקים ישמחו
יעלצו לפני אלקים וישישו בשמחה' (תהלים סו). בי"ת של 'בשמחה' פירושה: בזכות השמחה, שעבדו
את ה' בשמחה, כאמור.

נספחים

הנידון: באור דברי התוספתא בנזיר (ב,ט) ובסוגית הגמרא בדף טז: בענין טמא שנזר (הענין מוזכר ב'וסף דעת' גליון סט, ב'הערות ובאורים בפשט', במוסגר).

הנה ציטוט ממכתב ששלחתי אל הגר"ח קניבסקי שליט"א:
לכבוד הגאון הגדול מוהר"ח קניבסקי שליט"א

....אציגה נא דבר קשה במסכת נזיר, ואשמח מאד שכת"ר יאיר את עיני בדבר זה....
...ואיך שנפרש, צ"ב לפי תירוץ הגמרא, המשך דברי התוספתא (בפ"ב) 'הטמאין לא עלו לו',
דבשלמא אי לא איירי ביצא, אשמעי' דלא עלו לו לענין שיסתור, וכבמשנה, אך ביצא ונכנס דבאמת
סותר, ודאי דימי טומאה אין עולין לו, כדכתיב בקרא 'והימים הראשונים יפלו?' ולפי פירוש
הרמב"ם (בפ"ו ה"י, ובלח"מ) דהא דקתני במתני' 'עולין לו מן המנין' איירי בטומאה שאין הנזיר
מגלה, א"ש, דהימים שנטמא לא עלו לו מ"מ, אף בטומאה שאין הנזיר מגלה.

עד כאן השאלה. וזה אשר השיב לי בענותו כי רבה:

'מ"ש בתוספתא הטמאין לא עלו לו י"ל משום דהי' מקום לומר דלר"א כי היכי דאין סותר
עלו לו קמ"ל דלא כר"א או דגם ר"א מודה בזה'

ה'פלא' שבנזירות

... וכן מקל הקראי על הנזיר באכילת הצימוקים והענבים ומחמיר בשתיית שכר הדבש או שכר
התפוחים – והאמת היא להפך מזה, כי אין האיסור חל כי אם על היוצא מן הגפן בלבד, ואין
הכוונה לאסור את ההשתכרות בכל דבר אשר יעלה על הדעת. אכן, את סוד האיסור יודע רק
הא–לוה, ואתו נביאיו וחסידיהו. ואין לסמוך בזה לא על חסר ידיעה של אנשי הקבלה, ולא על
דיון לפי הקש, כי הוראת השם 'שכר' הלא גלויה היא וידועה לכל, אך אנו מקובלים כי איסור
'יין ושכר' האמור בכהנים כולל כל מיני שכרות, ואילו איסור יין ושכר האמור בנזיר אינו בא
להרחיק כי אם מעסיס הענבים בלבד. ('הכוזרי' מאמר ג, מט. לפי תרגום אבן שמואל)
(וע' בפירוש ראב"ע – נשא, שהביא את 'דעת המעתיקים', היינו רז"ל מעתיקי השמועה, והוסיף 'אחרים אמרו שכר ממש, כל
דבר שישתכר האדם ממנו', והיא דעת הקראים, אך לא נמצא כדעה זו כלל בדברי רבותינו. כאשר העיר ב'הכתב והקבלה', והוסיף:
'ונתן הראב"ע בזה מכשול לאחרונים, המתרגמים 'שכר' הפך דעת המקבלים האמתיים).

'איש או אשה כי יפליא' וגו' – הלשון 'כי יפליא' יש לפרש, מפני שענין הנזירות בעצם הוא דבר פלא למעלה מן השכל והדעת. כי עיקר הנזירות שהוא פרישות מטומאה ותגלחת והיוצא מן הגפן. עם כל זאת, גם אם ישמור אדם את עצמו ויסגף עצמו בג' דברים הללו, אם לא יקבל על עצמו לשם נזירות, לא יהיה נקרא קדוש על ידי זה. והוא באמת פלא גדול שעל ידי דיבור אחד נעשה קדוש בעצם.

ועוד יש בכח דיבור כזה להתקדש לעולם, באומר הריני נזיר עולם כנזירות שמשון. וכאמרם ז"ל (סוטה י.) שמשון על שמו של הקב"ה נקרא.

ועוד נמצא על פי הלכה למשה מסיני דבר יותר עמוק ופלא, שגם האב מדיר את בנו בנזיר (נזיר כח:) שעל ידי דיבור של האב, נעשה בנו קדוש, גם אפילו לא עשה בעצמו פעולת הדיבור גם כן.

ולזה נקרא המלאך של שמשון 'פלאי' שאמרו במדרש (פ' נשא) שהוא כענין שאמר הכתוב 'כי יפליא' גם כן על שם מעשיו שהיה פלא גדול, שהיה נראה לעיניהם עד עתה כדמות אדם בכל עניניו, וברגע אחת נתהפך ועלה בלהב השמים, וכמו כן הוא פלא ענין גוף הנזירות שהיה עד עתה אדם פשוט וברגע אחת על ידי הדיבור בכוונה רצויה נעשה קדוש לה'. וכדאיתא בגמרא בשמעון הצדיק שאכל אשם נזיר אחד מפני שהיה בכוונה רצויה ואמר לו כמוך ירבו נזירי נזירים בישראל, עליך הכתוב אומר 'איש כי יפליא' עי"ש.

והוא בחינת כח בעלי תשובה, וכדאיתא בזוה"ק (ח"א קכט.) זכאין אינון מאריהון דתשובה דהא בשעתא חדא ביומא חדא ברגעא חדא קריבין לגבי קב"ה וכו'.

ויש לומר שלטעם זה נסמך אחר פרשת הנזיר פרשת ברכת כהנים – מפני שגילתה לנו תוה"ק שפועל הדיבור של האדם כדי כך להיות נתהפך על ידי זה כרגע להקרא קדוש, לכן בא הציווי בתוה"ק לכהנים שיברכו את ישראל, ובדיבור פיהם של התיבות הללו בלבד יפעלו השפעת הברכות מהמקור, כמו שנאמר אחר זה 'ושמו את שמי על בני ישראל, ואני אברכם'. (פרי צדיק